

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členov senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc., JUDr. Idy Hanzelovej, JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Eleny Kováčovej, v právnej veci navrhovateľa **R. G.**, zastúpeného advokátom JUDr. R.F., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni – ústredie**, o výšku starobného dôchodku, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. apríla 2007 č. k. 6So 3/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa **z a m i e t a .**

Účastníkom nárok na náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 19. apríla 2007 č. k. 6 So 3/2006 zmenil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. októbra 2005, č. k. 21Sd 499/2004-43 tak, že rozhodnutie odporkyne z 12. mája 2003 číslo X. potvrdil. V odôvodnení viedol, že dobu zamestnania navrhovateľa od 8. augusta 1994 do 30. júna 2001 v obchodnej spoločnosti

S.B., spol. s r.o. nemohla odporkyňa hodnotiť vo zvýhodnenej druhej pracovnej kategórii, lebo základnou podmienkou pre zaradenie zamestnania zamestnanca do zvýhodnenej pracovnej kategórie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) bola skutočnosť, že išlo o zamestnanie, vykonávané zamestnancom súkromnej spoločnosti, ktorá vznikla zo štátneho podniku, ktorý používal rezortný zoznam zamestnaní, zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patril. Obchodná spoločnosť S.B., spol. s r.o. bola založená spoločenskou zmluvou z 2. februára 1993 a jej spoločníkmi boli len fyzické osoby. Navrhovateľ preto nesplnil podmienky zaradenia jeho zamestnania do zvýhodnenej pracovnej kategórie podľa §16 zákona o sociálnom zabezpečení a preto odporkyňa výšku jeho starobného dôchodku vypočítala správne.

Proti rozsudku odvolacieho súd podal včas dovolanie navrhovateľ. Namietal, že nezaradenie jeho zamestnania do zvýhodnenej pracovnej kategórie je diskriminačné a poukázal na skutočnosť, že aj súkromné obchodné spoločnosti patrili do riadiacej pôsobnosti príslušných ministerstiev v rozsah ich pôsobnosti, a preto aj na ne sa vzťahovali predpisy o príslušných rezortných zoznamoch prác, zaradených do zvýhodnených pracovných kategórií. Navrhol preto rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odporkyňa sa k dovolaniu nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že dovolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podľa § 14 ods. 1 a 5 zákona o sociálnom zabezpečení zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 započítava doba výkonu práce podľa opisu pracovnej činnosti uvedeného v príslušnom rezortnom zozname a ďalšie doby za podmienok a v rozsahu ustanovených v predpisoch platných pred 1. júnom 1992; organizácie na tieto účely vedú príslušnú evidenciu. Pre zápočet náhradných dôb a dôb uvedených v § 5 ods. 1 a § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb. o zaraďovaní zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia ako dôb zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie do 31. decembra 1999 sa nevyžaduje návrat do zamestnania I. a II. pracovnej kategórie, pokiaľ tieto doby k 31. decembru 1999 trvajú.

Podľa § 16 zákona o sociálnom zabezpečení ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa hodnotí do 31. decembra 1999 aj zamestnanie vykonávané v obchodných spoločnostiach, ktoré vznikli zo štátnych podnikov. Podmienkou takého hodnotenia zamestnania je, že štátny podnik používal rezortný zoznam zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patril. Ustanovenie § 14 ods. 5 platí obdobne.

Podľa § 170a ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie v obchodných spoločnostiach uvedených v § 16 sa hodnotí aj doba zamestnania pred účinnosťou tohto zákona, najskôr od vzniku obchodnej spoločnosti.

Zo spisov vyplýva, že rozhodnutím z 12. mája 2003 číslo X. odporkyňa priznala navrhovateľovi podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 107/1999 Z. z. starobný dôchodok po započítaní doby zamestnania od 8. augusta 1994 do 30. júna 2001 v zamestnaní III. pracovnej kategórie vo výške 6 734,--Sk mesačne s účinnosťou od 16. júna 2003.

Pre posúdenie správnosti postupu odporkyne pri hodnotení uvedenej doby zamestnania bolo potrebné zistiť, či zamestnanie, ktoré v spornom období navrhovateľ vykonával, bolo možné zaradiť medzi zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie. Podmienky pre zaradenie vykonávaných zamestnaní do zvýhodnených pracovných kategórií upravoval § 14 a nasledujúce zákona o sociálnom zabezpečení, prípadne § 170a vedeného zákona.

Podľa týchto ustanovení bola podmienkou pre zaradenie práce do zvýhodnenej pracovnej kategórie nielen skutočnosť, že štátny podnik, z ktorého spoločnosť vznikla, používal rezortný zoznam zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patril, ale aj vznik obchodnej spoločnosti zo štátneho podniku. Tieto podmienky zaradenia zamestnania navrhovateľa do zvýhodnenej pracovnej kategórie však splnené neboli.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že navrhovateľ v rozhodnom období pracoval ako robotník v úpravni rúd v obchodnej spoločnosti S.B., spol. s r.o. Podľa obsahu vyjadrenia tejto spoločnosti z 21. mája 2003 nevznikla zo štátneho podniku, ani časť majetku spoločnosti nepatrí štátu ani Fondu národného majetku, spoločnosť však podnikala v prenajatých priestoroch Rudných baní, š.p. Banská Bystrica.

Práca, ktorú navrhovateľ vykonával v uvedenej spoločnosti teda nebola vykonávaná v obchodnej spoločnosti, ktorá vznikla zo štátneho podniku a preto nemohla byť hodnotená vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Jej hodnotenie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii by preto nezodpovedalo zneniu § 16 zákona o sociálnom zabezpečení. Napriek skutočnosti, že navrhovateľ vykonával aj v spoločnosti S.B., spol. s r.o. prácu, ktorá bola zaradená v II. pracovnej kategórii v š.p. R.B., a na ktorú sa vzťahoval zoznam uvedený v prílohe č. 1 nariadenia vlády č. 117/1988 Zb., nemá nárok, aby mu táto doba zamestnania od 8. augusta 1994 do 30. júna 2001 bola pre účely sociálneho zabezpečenia započítaná v II. pracovnej kategórii, lebo je nevykonával v obchodnej spoločnosti, ktorá vznikla zo štátneho podniku.

Dôchodok navrhovateľa bol preto správne vymeraný z III. pracovnej kategórie a bol vypočítaný z priemerného mesačného zárobku, upraveného podľa § 12 zákona o sociálnom zabezpečení (ďalej len „PMZ“) za roky 1996, 2000, 1995, 1999 a 1997, na sumu 3 963,--Sk. Celková započítaná doba zamestnania navrhovateľa bola 44 rokov, pre výšku dôchodku bolo rozhodných 40 rokov, z ktorých v III. pracovnej kategórii bolo navrhovateľovi zhodnotených 40 rokov. Základná výmera dôchodku z III. pracovnej kategórie je 50 % PMZ. Navrhovateľovi patrilo ešte zvýšenie za dobu zamestnania nad 25 rokov, o 1 % za každý kalendárny rok, t.j. za 15 rokov v III. pracovnej kategórii zvýšenie celkom o 15 %, teda spolu $(50 + 15) = 65$ % PMZ, čo predstavuje sumu 2 576,-- Sk mesačne. K uvedenej sume patrí úprava podľa zákona č.306/2002 Z. z o zvýšení dôchodkov v roku 2002, o úprave dôchodkov priznaných v roku 2003 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti

sociálneho zabezpečenia o 112,1% teda o 2 888,-Sk mesačne a o pevnú sumu 1 270,-Sk mesačne. Navrhovateľovi bol teda dôchodok v celkovej výške 6 734 Sk mesačne vypočítaný v súlade so zákonom.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že rezortné zoznamy zamestnaní vo zvýhodnených pracovných kategóriách mali byť používané aj v súkromných spoločnostiach, nemožno jeho námietku považovať za opodstatnenú. Úprava podmienok pre poskytovanie zvýhodnenia určitých kategórií zamestnancov patrí do právomoci zákona a súd je jeho znením viazaný.

Okrem toho dovolací súd nepovažoval za diskriminačné zachovanie pracovných kategórií pracovníkom, ktorí vo zvýhodnenom postavení pracovali, a to napriek skutočnosti, že k rozširovaniu zvýhodnení zmenou právnych predpisov nedošlo.

Za takýchto okolností nemožno považovať za dôvodné ani tvrdenie navrhovateľa, že súkromná obchodná spoločnosť sa mala tiež riadiť rezortným zoznamom zamestnaní, zaradených do zvýhodnených pracovných kategórií, lebo v oblasti normotvorby podlieha príslušnému ministerstvu. Hoci samotné zoznamy zvýhodnených pracovných kategórií mali normatívny charakter, ich pôsobnosť bola vymedzená len vo vzťahu k štátnym podnikom. Nemôže preto navrhovateľ úspešne argumentovať tvrdením, že rezortné zoznamy bolo potrebné použiť aj na súkromné spoločnosti, pokiaľ to zákon výslovne neurčoval.

Ustanovenie § 16 zákona o sociálnom zabezpečení však možnosť zaradenia zamestnania navrhovateľa do zvýhodnenej pracovnej kategórie priamo vylúčilo.

Nemožno preto vytýkať odvolaciemu súdu, keď rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Dovolací súd preto dovolanie navrhovateľa zamietol podľa § 243b ods. 1 OSP zamietol, lebo dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne.

Náhrada trov dovolacieho konania účastníkom nepriznal, lebo navrhovateľ nebol v dovolacom konaní neúspešný a odporkyni v tomto konaní trovy nevznikli.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný ďalší opravný prostriedok.

V Bratislave 22. októbra 2008

JUDr. Elena Závadská
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Zuzana Katuščáková